

Pasti aktualne hitre gospodarske rasti

Dinamika gospodarske rasti, ki se je v letu 2018 prevesila že v peto leto, je poskrbela v letu 2017 za doseg dveh mejnikov. Prvič smo preseгли nivo gospodarske aktivnosti, kot smo ga imeli še leta 2008, ter dosegli rast, ki je bila dvakrat višja kot v območju evra ter tudi višja od večine naših višegrajskih tekmic. Vendar kljub temu uspehu ne smemo pozabiti, da smo po kupni moči še vedno vsaj za 5 odstotnih točk pod dosežkom v letu 2008, kar pomeni, da po ravni razvitosti na prebivalca, prilagojeni za kupno moč, zaradi izgubljenih let v obdobju 2009-2013, svojega razvojnega zaostanka še nismo nadoknadili. V letu 2017 je postalo jasno, da se razmere na trgu dela izdatno izboljšujejo, saj je bilo ustvarjenih 3 odstotke več neto delovnih mest (24.000), poleg tega so neto plače porasle bolj kot bruto, in sicer za okoli 3 odstotke. Podobno optimistične napovedi na trgu dela so tudi v letošnjem letu.

Odprava ZUJF-a pri transferjih socialne politike ter ponovna uskladitev pokojnin vsaj z inflacijo je dvignila optimizem pri večini prebivalstva. Sprostitev otroškega dodatka za 7. in 8. dohodkovni razred in dvig minimalne plače za 4,7 odstotka pa naj bi poskrbeli za nadaljevanje visoke rasti domače potrošnje. V luči višje od pričakovane rasti, pa se strukturni primanjkljaj v letu 2018 ne bo zmanjšal za toliko, kot bi se moral skladno s srednjeročnimi zavezami. To z drugimi besedami pomeni, da se lahko aktualno izravnana bilanca javnega financiranja hitro prevesi v primanjkljaj, v kolikor se gospodarska rast zniža ali pa celo postane negativna.

Ekonomisti se v Sloveniji sprašujemo, ali morda že prihaja do pregrevanja gospodarstva, t.j. prehitre rasti gospodarstva, ki bi vodila do višje rasti cen v bodoče, kar bi zmanjšalo našo cenovno konkurenčnost. Dvoštevilčna rast potrošniških posojil, hitra rast cen nepremičnin (okoli 8-odstotna) ter rekorden optimizem potrošnikov so kazalniki, ki temu pritrjujejo. Na drugi strani je inflacija še zmerna, saj je znašal januarski indeks cen življenjskih potrebščin 1,5 odstotka, stanje depozitov je medletno poraslo za 6 odstotkov, presežek pri tekočem računu plačilne bilance pa še vedno znaša okoli 6 odstotkov BDP-ja, kar pomeni, da še vedno znižujemo zadolženost do tujine oz. jo neto financiramo. Kar lahko z večjo gotovostjo trdimo, je to, da bo aktualno visoko rast izvoza (okoli 14 odstotkov) težko ohraniti, medtem ko bo rast investicij močna še vsaj dve leti, saj je bilo doseženo dno v letu 2016.

V luči zapisanega se moramo vprašati, kako smiselno je, da država prek višje realne rasti plač spodbuja hitro rast potrošnje. Ta se namreč ne povečuje zgolj za neto razpoložljiv dohodek (vsi tekoči neto prejemki), pač pa tudi zaradi ugodnih pričakovanj, kar se odraža v rasti posojilne dejavnosti. Dejstvo, da se depoziti še večajo, namreč ne pomeni, da se posojila zmanjšujejo, pač pa so varčevalci in kreditorejmalci pogosto različne osebe v starostni strukturi slovenskega prebivalca. Prav zaradi visoke rasti razpoložljivega dohodka povprečnega Slovenca smo lahko še bolj presenečeni zaradi zahtev sindikatov javnega sektorja po dvigu plač, ki po ocenah ministrstva za javno upravo dosegajo milijardo evrov. Sprejem teh zahtev bi na kratek rok še dodatno dvignil gospodarsko rast nad raven, ki si jo želimo, kar bi po oceni Analitike GZS zgolj povečalo inflacijska pričakovanja ter dvignilo cene nepremičnin, kar pomeni manjšo realno moč vsakega prebivalca. Dodatno bi to poslabšalo javno-finančni strukturni primanjkljaj, saj so plače pomemben element državnega izdatka, ki se v krizi običajno ne zniža. Precej verjetnejša pot za znižanje bodočega primanjkljaja je tako zopet ponoven dvig davčnega bremena. Zgolj hipotetični izračun pokaže, da bi povprečen dohodninski zavezanec moral plačati 1.000 evrov več dohodnine na letni ravni, da bi pokrival to zvišano vsoto javne porabe. Ob tem tudi ni zagotovil, da bodo sredstva uporabljena kot plačni element motivacije javnih uslužbencev pri delu, ki bi morali nadomestiti zastarel plačni avtomatizem in sistem dodatkov, ki vsako leto pomeni 80 milijonov evrov višji izdatek za državo (napredovanja, položajni dodatek, dodatek za delovno dobo, dodatek za specializacijo, magisterij ali doktorat, dodatek za dvojezičnost, dodatki za manj ugodne delovne razmere, dodatki za nevarnost in posebne obremenitve, dodatki za delo v manj ugodnem delovnem času ipd.). Ob tem ne smemo pozabiti, da je plača v javnem sektorju že sedaj višja za 390 evrov glede na zasebnega, in sicer ob daljšem dopustu ter varnejši zaposlitvi. S tem se mladim kaže jasna smer, katere študijske smeri naj zasledujejo, da bodo imeli najboljše materialno blagostanje. Na dolgi rok se zato v družbi kot celoti ustvarja velika in težko ocenljiva gospodarska škoda, ker ti mladi svoje zagnanosti ter talenta ne izkoristijo v gospodarstvu. gg

Foto: Zare Modlic

Sindikalne zahteve javnega sektorja ogrožajo javne finance in pospešujejo pregrevanje gospodarstva.

Bojan Ivanc,
glavni ekonomist pri
Analitiki GZS